

III.F.2.1 Odpadové hospodářství II

Úkol	<p>Vláda ČR ukládá: ministři životního prostředí:</p> <p>a) pokračovat v aktivitách směřujících ke vzniku nového zákona o odpadech, zejména aktualizovat ekonomické nástroje, k podpoře recyklačního průmyslu a stanovit jasná pravidla pro výrobu TAP.</p> <p>b) do 31. 12. 2020 vytvořit finanční nástroj k podpoře vzniku zařízení k energetickému využití odpadů či modernizace stávajících zdrojů k energetickému využití odpadů strategického významu, na základě podrobné vnitřní analýzy regionů z pohledu struktury odpadů, kdy podmínky programu budou zohledňovat tzv. Balíček oběhového hospodářství a také analýzy kapacit v dotčených regionech a jejich přímého okolí.</p>
Pilíř/pilíře	Pilíř F – Životní prostředí
Strategický cíl/cíle	F.1 Revitalizovat a regenerovat území silně zasažené těžební a průmyslovou činností
Oblast změn - indikátory	<p>Níže jsou uvedeny změny a indikátory, které budou předmětem hodnocení vytvořených dotačních titulů. Naplnění tohoto opatření přinese jako základní indikátor vytvoření uvedeného počtu dotačních titulů.</p> <p>Změny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zlepšení životního prostředí v kraji; - využití materiálového a energetického potenciálu v odpadech; - odklon odpadů ze skládek; - zvýšení pozitivního image regionu. <p>F.1 - Indikátory:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kvalita životního prostředí (produkce odpadů, množství využití odpadů, množství odpadů ukládaných na skládky); - energetický přínos (MW); - ekonomická výkonnost a regionální konkurenceschopnost krajů (HDP).
Název opatření/programu	Odpadové hospodářství II
Zdůvodnění a popis programu	<p>V předchozím akčním plánu byla řešena část tzv. oběhového hospodářství zaměřená na materiálové zpracování odpadů formou podpory třídících a zpracovatelských kapacit. Nelze však vytřídit a zpracovat formou recyklace veškerý komunální či průmyslový odpad. Vzhledem k legislativně nedokončenému procesu, který by jasně deklaroval, jaké budou podmínky pro další nakládání s odpady včetně definování poplatků za způsob jeho konečného zpracování či uložení neumožňuje obcím a krajům se připravit na novou situaci. Dotčené kraje nejsou připraveny na legislativní zákaz skládkování směsného</p>

	<p>komunálního odpadu (SKO) od roku 2030.</p> <p>Bez vybudování klíčových zařízení, nebude pro obce a další producenty odpadů v kraji po roce 2030 alternativa ke skládkování, což sebou může přinést neúměrné zvýšení koncové ceny za likvidaci odpadů. Tyto náklady budou obce muset najít ve svých rozpočtech, potažmo přenést v rámci poplatku na občana, což představuje další negativní dopad v sociální oblasti. Postupné budování zpracovatelských kapacit v oblasti recyklace by mělo být nastartováno a podpořeno v rámci předchozích aktivit programu RE:STASRT. Zatím však není nijak řešena otázka zpracovatelských kapacit odpadu, který již nebude moci být dále recyklován a v současné době je skládkován. Vstoupí-li v platnost zákaz skládkování, regiony nemají v současné době nástroje pro realizaci krajských POH, které počítají s energetickým využitím těchto odpadů i jako možného zdroje pro zásobování CZT v regionech, kdy tento systém a jeho udržitelnost jsou v současné době ohroženy postupným útlumem těžby hnědého uhlí a snižování dostupnosti tohoto zdroje energie. Energetické využití odpadu se může stát částečnou náhradou a umožní zachování struktury CZT. Takového využití odpadů je ve světě i v okolních státech běžné.</p> <p>Studie Evropské agentury pro životní prostředí naznačuje, že v současné době neexistuje nadbytečná kapacita spalování v EU jako celek. Dále také odkazuje, že při zachování recyklačního řetězce a následné energetického využití odpadu při kombinaci výroby tepla a elektřiny lze při využití nejmodernějších technologií dosahovat vysokých účinností.</p> <p>Tato přidaná hodnota energetického využití odpadu spočívá ve využití velkého potenciálu MSK, ÚK a KVK v rozsáhlé síti centrálního zásobování teplem (CZT) a poměrně velkou produkcí komunálních a jim podobných odpadů na malém území v rámci aglomerace Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek, Chomutov/Most/Litvínov/Teplice a Karlovy Vary/Sokolov. Útlum těžby uhlí tak s sebou přináší pro energetiku klíčovou otázku v podobě její náhrady alternativním palivem (odpady). MSK, ÚK i KVK představují ideální území pro vybudování/přestavbu vhodných koncových zařízení, a to i v rámci celkové logistiky na území ČR, kdy současně provozované spalovny jsou Plzeň, Praha, Liberec, Brno (některé z nich čeká modernizace jejich provozů). V případě realizace útlumu těžby uhlí s velkou pravděpodobností dojde k omezení napojení stávajících subjektů na CZT v těchto regionech, což bude mít negativní důsledky na ovzduší a mikroklima v místě nově budovaných lokálních zdrojů vytápění.</p> <p>Energetické využití komunálního odpadu je plně v souladu s POH ČR pro období 2015 – 2024 schváleného vládou ČR ze dne 22. 12. 2018 č. 1080, resp. nařízením vlády č. 352/20014 Sb., kterým se vyhlašuje závazná část POH ČR. Energetickému využití je přisuzována stále významnější role, pro využití odpadů po vytrídění recyklovatelných a materiálově využitelných frakcí, jako náhrady za odstranění odpadů skládkováním. Dle prognózy</p>
--	---

	<p>zveřejněné v POH ČR na straně 61 se předpokládá recyklace a materiálové využití k roku 2024 ve výši 60 % při energetickém využití 27 %. V ČR je aktuálně energeticky využíváno okolo 12 % komunálních odpadů. Je tedy zřejmé, že kromě kapacit pro materiálové využití chybí rovněž kapacity pro energetické využití, což představuje velmi významný problém s ohledem na zákaz skládkování smíšeného komunálního odpadu a odpadů využitelných a recyklovatelných. Z prognózy je zřejmé, že i při dosažení cíle 60 či více % (dle požadavků EU) stále v ČR budou chybět kapacity pro využití zbytkových reziduí, které již není možno dále smysluplně využít, a které jsou odstraňovány na skládkách.</p> <p>Usnesením vlády ČR ze dne 14. 6. 2017 č. 441 schválena Surovinová politika ČR v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů, považuje za druhotné energeticky využitelné suroviny smíšený komunální odpad, vytríděné složky z komunálního odpadu, tuhé alternativní palivo, čistírenské kaly, pneumatiky a další. S ohledem na pokles tuzemské těžby energetického černého uhlí bude nutné pokrýt nároky největší tuzemské černouhelné elektrárny Dětmarovice (ČEZ, a.s.), která již aktuálně dováží část uhlí pro svůj provoz ze zahraničí (z Polska) a u které vlastník, společnost ČEZ, a.s., avizuje záměr dlouhodobého provozu. Obdobně do budoucna vznikne potřeba zabezpečit palivo pro černouhelné teplárny situované především na území MSK, které z velké většiny provozuje společnost Veolia Energie ČR (dříve Dalkia ČR). Výpadek tuzemské produkce energetického (a v jisté míře i koksovatelného uhlí) bude muset být pokryt importem z Polska. Jako vhodné a logicky uvažované palivo se jeví odpady, po vytrídění recyklovatelných a materiálově využitelných složek.</p> <p>Se zvyšujícím se množstvím vytríděných odpadů současně roste množství těch, které po vytrídění lze jen velmi těžko či vůbec uplatnit. Je potřeba tak nalézt současně řešení pro tyto typy odpadů optimálně v rámci tuzemských recyklačních kapacit. Ve vztahu k očekávanému přijetí balíčku oběhového hospodářství a k aktuálnímu chování trhu, zejména v oblasti recyklace plastů a omezení příjmy ze strany Číny, je nezbytné nejen podpořit vznik takovýchto kapacit, ale zejména uplatnění následných výrobků na trhu, např. bonifikací v rámci investičních akcí financovaných či spolufinancovaných z veřejných zdrojů.</p> <p>Program vytváří nástroj k naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství MSK pro období 2016 – 2026 a POH ČR a ÚK a KVK pro období 2016-2025</p> <p>Návrh řešení:</p>
--	---

	<p>– Využit detailní analýzy potřeb MSK, ÚK a KVK ve vazbě k OH pro definování potřebných kapacit nezbytných pro zajištění energetického využití odpadu na území regionu.</p> <p>K realizaci obsahu opatření, a tedy i specifikovaným cílům může i v tomto případě zásadním způsobem přispět efektivní implementace a využití nejmodernějších technologií vč. využívání senzorické sítě internetu věcí (IoT), které se jako vhodné jeví např. pro možnost kontinuální identifikaci potřeb svozu odpadů a překládacích stanic odpadu, a tedy i efektivní nasazování svozových vozidel.</p> <p>Potřeba vybudování zařízení k energetickému využití odpadů vyplynula rovněž z Prováděcí studie k naplňování POH MSK pro komunální odpady, kterou si nechal MSK zpracovat v roce 2018. Aktuálně MSK připravuje Územní energetickou koncepci MSK na období 2020 – 2044., ve které jsou bilancovány úspory primárních surovin při využití odpadů jako paliv, což představuje jedno z řešení strukturálních změn regionu a jeho postupného odklonu od uhlí.</p>	
Cíl programu/opatření	Cílem tohoto opatření je vytvoření dotačního programu, který umožní v budoucnu žádat o podporu vybudování/úpravy koncových zařízení pro vstup odpadů jako efektivní substitute uhlí pro energetiku.	
Provázanost, propojení s dalšími opatřeními	<p>Program má vazby na další programy např. analýzu existujících programů v oblasti životního prostředí (pilíř F – strategický cíl II_F.1) regenerace území (pilíř F – strategický cíl II_F.2), rozvoj vědy a výzkumu (pilíř C) podporou inovativních řešení při zefektivňování sběrné sítě, logistiky svozu, zpracovatelských kapacit aj.</p> <p>Cíle tohoto opatření dále podporují naplňování cílů programů OPŽP a OPPIK a zvyšuje hodnotu 2014-2020“</p>	
Předpoklad doby realizace opatření*	Od	Do
	2020	2028
Odpovědnost za realizaci = nositel opatření/programu	Organizace	
Rozpočet (odhad) na realizaci nebo na přípravu v případě, kdy se opatření připravuje pro další akční plán	Objem (Kč) na celé období realizace	Předpokládané zdroje financování
	Bude stanoveno v rámci zpracování úkolu (předpoklad cca 3 mld. Kč).	SFŽP Národní program OPŽP Specifický typ podpory v rámci OZE
Příprava programu/opatření	2019	

nebo objem prostředků na realizaci pro rok 2019 a/nebo 2020	2020-2028	3 mld. Kč
Provozní náklady (odhad) <i>na rok – zvláště v případě konkrétních opatření infrastruktury</i>		